

հետ, այլև՝ մահը: Այս գաղափարի խիստ ազդեց, գուցե և աղավաղված արձագանքները պահանջել են նաև թուխմանուկներին նվիրած միջնադարյան երգերում:

5. Ժամանակի ընթացքում, հատկապես քրիստոնեության ազդեցության տակ թուխմանուկների, իբրև երկվորյակ աստվածների, պաշտամունքը վերանում է, մոռացության տրվում, իսկ նրանց անունը պահպանվում է ժողովրդի մեջ և հարատևում մինչև մեր օրերը հասած խաչքարերի, մատուռների, աղբյուրների վրա, իբրև լոկ սրբի անուն, որոնց և վերագրվել են ,, երկվորյակ աստվածների, ,, ֆուլգիտաները:

6. Թուխմանուկներին նվիրված միջնադարյան երգերում պահանջված կցկուտը տվյալների, ,,Սասնա ծռերի,, երկվորյակ դյուցազունների և այլ երկրների երկվորյակ աստվածներին վերաբերող գուգահեռ նյութերի համեմատության և առհասարակ, երկվորյակ աստվածների պաշտամունքին վերաբերող ուսումնասիրությունների հիման վրա, հնարավորության սահմաններում վերականգնվում է թուխմանուկների կերպարը իբրև երկվորյակ աստվածներ:

Վերծինե Սվազլյան

ԴԻՏԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅԵՐԻ ՍՈՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ԿՅԱՆՔԻՑ
/ըստ ԱՄՆ-ում 1979թ. ուղեւորության նյութերի/

1. Տակավին XVI դարից հայերը վանդխտել են Ամերիկա: XX դարսկզբի մեծ եղեռնից հետո արևմտահայության հոծ զանգվածներ տարբեր երկրներից գաղթել ու բազմացրել են այդ մայրցամաքի, այդ թվում՝ նաև ԱՄՆ-ի հայ համայնքները:

2. Հասարակական նոր հարաբերություններն ստիպել են գաղթականներին հարմարվել ու ընտելանալ տեղի պայմաններին:

3. Ամերիկահայերը ժամանակի ընթացքում, եռանդուն ջանքերի գնով հասել են նյութական շատ թե քիչ բարեկեցիկ վիճակի, միաժամանակ ստեղծելով ազգային մշակութային որոշ օջախներ՝ եկեղեցիներ, դպրոցներ, ակումբներ, հայրենակցական միություններ, ռադիոհաղորդումներ, թերթեր ու ամսագրեր /կիսանգլերեն/, դրանով փորձելով հնարավորին չափ խուսափել ուժացումից:

Հայապահպանման գործին մեծապես նպաստում են նաև Հայրենիք-Սփյուռք կապերի ամրապնդումը և Սովետական Հայաստանից ստացվող նորանոր մշակութային ազդակները:

5. Տարբեր երկրներից գաղթած ամերիկահայերից զրի առնված ազգա-

գրական ու բանասիրական նմուշների հիման վրա կարելի է որոշ
պատկերացում կազմել մասնավորապես ԱՄՆ-ում ապրող հայերի ներքին
կյանքի ու սոցիոկուլթնների վերաբերյալ:

ա/ Ամերիկահայերի / իմա՝ ԱՄՆ/ խոսակցական լեզուն եռաստիժան
է. համընդհանուր, թիրապետող լեզուն անգլերենն է, սակայն կեն-
ցաղավարում է նաև այն երկրի լեզուն, որտեղից գաղթել են, տա-
րեցներն օտար շեշտադրութամբ ու աղավաղումներով դեռևս խոսում են
նաև հայերենի իրենց ընկն ծննդավայրի բարբառով:

բ/ Ապրելով տարբեր ժողովուրդների հարևանութամբ, նրանք
որդեգրել են գանազան կենցաղային նոր բարքեր ու արարողություններ,
ինչպես նորածինն ու հարսնացուին անակնալ Shower party
/անձրև-հավաքույթ/կազմակերպելը, թաղման արարողության նոր, զուսպ
ձևին անցնելը, Thanks giving day /շնորհակալության օր/ որպես տոն
նշելը, ինչպես նաև հյուրասիրության, վարվցողության ու ապրե-
լակերպի ուրիշ պահերի հետ կապված օտարամուտ այլ սոցիոկուլթներ:

Արտաքուստ դրսևորվելով այլասեռ /ամերիկյան/ ձևերով, խոր-
քում դրանք պահանում են հայկականը, անդրադարձնում հնամենի
ավանդույթային ծեսերի վերհուշներ /ծննդկանի բարձին զնալը, աղջիկ-
տեսը, նշանդրեքը, հորսի զուլխվանքը, հարսնառի , , կանչը, , ,
հորսի երեսբացեքը, հորսի արնեզինը հատուցելը և այլն/:

6. Լեզվա-մշակութային խառաբղետության այս բարդ պայմաննե-
րում ամերիկյան ապրելակերպն ավելի հեշտ, գրեթե առանց դիմա-
դրության է ներթափանցում տեղի հայերի կյանքի ու կենցաղի մեջ,
վերափոխելով նրանց ըստ իր պատկերի:

Արուսյակ Ահալյան

ՀԱՎԱՏԱՐՄՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԸՄԲՌՆՈՒՄԸ

ՀԱՅ ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

1. Որպես ուսումնասիրության նյութ վերցված է վիպական մեկ
պատում. թագավորը՝ կնոջ անհավատարմության մեկ փաստով միայն,
հանգում է ընդհանրապես կանացի սեռի բացասման և հրամայում կոտո-
րել իր տերության ըուրոր կանանց. տարեց վեզիրը թագավորին ապա-
ցուցում է նրա հրամանի անխոհմությունը՝ պատմելով կնոջ հավա-
տարմության ավելի գորավոր մի նկարագիր: Փաստորեն, մեկ պատումի
մեջ գործում է իրար հակասող,՝ բայց մեկ հիմնական նպատակի ծառայող
երկու սյուժե: